

**ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 IM. JANA
PAWŁA II W NARZYMIU
17 Działdowska
Wielopoziomowa Drużyna
Harcerska „Kameleon”**

RÓWIEŚNICY NIEPODLEGŁEJ

SZKOLNICTWO POLSKIE
W HÓLDZIE NARODOWI
AMERYKANSKIEMU
NA PAMIĄTKĘ 150-LECIA
NIEPODLEGŁOŚCI
OSTANÓW ZJEDNOCZONYCH

SCHOOL SZKOŁA	w <i>Narywin 34</i>	TRUSTEE ODPIEKUN	
LOCALITY MIEJSCOWOŚĆ	<i>Narywin</i>	PRINCIPAL KIEROWNIK	<i>Katowski Władysław</i>
DISTRICT POWIAT	<i>Kziałdowo</i>	INSPECTOR INSPEKTOR	<i>Essel Elmer</i>

Grono nauczycielskie:

Adela Radkówna

Katowski Władysław
Mucjalski Maja

Wanda Basiakówna.

Emilja Bedrówna.

Aniela Dudzińska.

Maryanna Kowalkowska.

Maryanna Kowicka.

Marta Kąkuska.

Marta Bielinska.

Aleksandra Giesionówna

Kazimiera Browarkówna

Janina Szepanińska

Marta Bónka.

Agnieszka Poga.

Janina Kębrowska.

Marta Wasilowska.

Elibita Mclawska.

Anna Pankiewiczówna.

Erna Wypychówna.

Leopold Kehrung.

Walter Kumann.

Pawel Rogozewski.

Maryan Kłasiński.

Feliks Gyzmański.

Alfred Gradthe.

Enrik Markowski.

Emil Wypych.

Teofil Grabkowski.

Aleksander Gregorczyk.

Fryc Skura.

Walter Krav.

Aleks Załuski.

Katalja Kwańkówna.

Haniotawa, Kębrowska,

Leokadja Kębrowska

Elibita Omaszka

Bronistawa Sulska

Anna Morchuniewiczna

Helena Kłodzianowska

Gratawa Czaraska

Edita Kuzmanowa

Bronistawa Ordarska

Mija Weissówna.

Hofja Sikonska.

Cecylja Bedrówna.

Helena Kąkusówna.

Luzja Wisniewska.

Agnieszka Włtaszka.

Marta Rychlicka.

Janina Macielowska.

Agnieszka Lirzewska.

Janina Szepanińska.

Bruno Lir.

Edmund Dukaszewski.

Kurt Kehrung.

Kazimierz Darskiewicz.

Jan Dąbrowski.

Ernest Gowa.

Ernest Kosiński.

Juzjan Nowicki.

Jerry Bielinski

Fryderyk Gowa.

Jan Mickalok.

Wilhelm Dąbrowski.

Gustaw Katak.

Bronistaw Poga.

Stefan Darskiewicz.

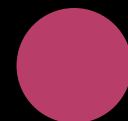
PODPISY NAUCZYCIELI I UCZNIÓW NASZEJ SZKOŁY NA STRONACH DEKLARACJI O PODZIWIU I PRZYJAŹNI DLA STANÓW ZJEDNOCZONYCH, KTÓRE PRZEZ 92 LATA CZEKAŁY NA NAS NA PÓLKACH BIBLIOTEKI KONGRESU USA W WASZYNGTONIE

PREZENTUJEMY PAŃSTWU STRONICE DEKLARACJI O PODZIWIU I PRZYJAŹNI DLA STANÓW ZJEDNOCZONYCH, KTÓRA ZOSTAŁA UDOSTĘPNIONA WŁADZOM POLSKIM Z BIBLIOTEKI KONGRESU USA W WASZYNGTONIE. JEST TO PREZENTACJA JEDNEGO Z NAJWIĘKSZYCH IMIENNYCH SPISÓW SPOŁECZEŃSTWA II RP. WŚRÓD 5,5 MLN AUTOGRAFÓW ZŁOŻONYCH KILKA LAT PO ODZYSKANIU NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKICH OBYWATELI, W PODZIĘCIE ZA POMOC W STANOWIENIU NIEPODLEGŁEJ POLSKI, ODNALEŹĆ MOŻNA PODPISY NASZYCH PRZODKÓW, NASZYCH BABĆ, NASZYCH DZIADKÓW, WUJKÓW, ALE RÓWNIEŻ PREZYDENTA IGNACEGO MOŚCICKIEGO, ÓWCZESNYCH MINISTRÓW, CZESŁAWA MIŁOSZA ITD. RÓWNIEŻ NAUCZYCIELE I UCZNIOWIE TRZYKLASOWEJ SZKOŁY POWSZECHNEJ W NARZYMIU W 1926R. ZŁOŻYLI SVOJE PODPISY POD DEKLARACJĄ NA STRONIE 157 I 158 W TOMIE 24. PODPISY W SZKOŁACH W NASZYM POWIECIE ZBIERAŁ ÓWCZESNY INSPEKTOR KLIMOSZ PAWEŁ. DELEGACJA RP ZAWIOZŁA DO WASZYNGTONU 111 TOMÓW Z PONAD 30 TYSIĄCAMI STRON, GDZIE PODPISY – OD NAJWYŻSZYCH WŁADZ PAŃSTWOWYCH PO NAJMŁODSZE PISZĄCE DZIECI – OPATRZONE BYŁY GRAFIKAMI WYBITNYCH POLSKICH PLASTYKÓW. ORYGINAŁ, ZŁOŻONY W BIBLIOTECE KONGRESU USA I TRAKTOWANY TAM JAKO CYMELIUM , ZNIKNAŁ Z CZASEM Z PAMIĘCI POLAKÓW, A TAKŻE Z DYPLOMATYCZNYCH RELACJI OBU KRAJÓW. CYMELIA TO NAJSTARSZE I NAJRZADSZE OBIEKTY BIBLIOTECZNE.

WIDOK WSI NARZYM Z ROKU 1910

Dorf ~~Narzým~~ Kreis Neidenburg. Hat ursprünglich Wildenau geheissen, weil es in der „Wildnis“ angelegt wurde. Der Ritter Mentzel erhielt nebst seinen Brüdern Heinke, Gunther und Hans im Jahre 1374 über Wildenau eine Handfeste vom deutschen Ritterorden. Im Jahre 1410 (Schlacht bei Tannenberg) wurde Wildenau von den Polen verbrannt, im Jahre 1478 durch den Polen Albrecht Bartheniczky neu besiedelt und Narzým genannt.

PO KLĘSCIE NIEMIEC W I WOJNIE ŚWIATOWEJ W LISTOPADZIE 1918 ROKU, ZWYCIĘZCY ZEBRANI W WERSALU UCHWALILI 28.06.1919 ROKU TRAKTAT POKOJOWY. O TYM CZY PRUSY WSCHODNIE MIAŁU POZOSTAĆ W NIEMCZECH MIAŁ ZADECYDOWAĆ PLEBISCYT, JEDNAK DZIAŁDOWO I JEGO OKOLICE NA MOCY ART. 28 TRAKTATU WERSALSKIEGO WCIELONO DO ODRADZAJĄCEGO SIĘ PAŃSTWA POLSKIEGO BEZ ŻADNYCH WARUNKÓW. ZADECYDOWAŁO O TYM JEGO POŁOŻENIE PRZY TRASIE KOLEJOWEJ Z WARSZAWY DO GDAŃSKA. W DNIACH 16 – 17 STYCZNIA 1920 ROKU WOJSKO POLSKIE PRZEJEŁO DZIAŁDOWSZCZYNĘ. W TAKICH OTO WARUNKACH, MIESZANKI KULTUROWEJ, NARODOWOŚCIOWEJ I WYZNANIOWEJ, UCZNIOWIE NASZEJ SZKOŁY, KTÓRA (W OMAWIANYM TU OKRESIE) W 1926R. NOSIŁA NAZWĘ SZKOŁY POWSZECHNEJ III KLASOWEJ W NARZYMIU UCZESTNICZYLI W AKCJI ZBIERANIA PODPISÓW POD DEKLARACJĄ PODZIWIU I PRZYJAŹNI DLA STANÓW ZJEDNOCZONYCH W PODZIĘCIE ZA POMOC W STANOWIENIU NIEPODLEGŁEJ POLSKI.

ZAKOŃCZENIE ROKU SZKOLNEGO 1925/1926

SZKOŁA POWSZECHNA III KLASOWA W NARZYMIU POWIAT DZIAŁDOWO

Jak wynika z relacji naocznych świadków już w marcu 1920r. szkołę w Narzymiu przejęły władze polskie. Na świadectwach z tego okresu nazwa szkoły brzmi: *Szkoła Powszechna III klasowa w Narzymiu powiat Działdowo.*

grono nauczycielskie szkoły w 1926r.:

-Adela Radkówna - nauczycielka

-Kozłowski Władysław - kierownik Szkoły Powszechnej w Narzymiu

Smigielska Marja - nauczycielka

Podpisy w szkołach w
naszym powiecie
zbierał ówczesny
inspektor oświaty
Paweł Klimosz.

**MY UCZNIOWIE ZESPOŁU SZKÓŁ W
NARZYMIU, GMINA IŁOWO - OSADA, POWIAT
DZIAŁDOWSKI, WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO -
MAZURSKIE, CHCĄC POZNAĆ "RÓWIEŚNIKÓW
NIEPODLEGŁEJ" POSTANOWILIŚMY
POŚWIĘCIĆ SWÓJ CZAS I ZBADAĆ ICH LOSY.
NASZE DZIAŁANIA:**

- wizyta u historyka lokalnego Tadeusza Szambora
- odwiedzamy rodziny „rówieśników niepodległej”
- odwiedzamy cmentarz w Narzymiu i Iłowie – Osadzie
- przeszukujemy bazę genealogiczną na www.familysearch.org
- przeszukujemy bazę genealogiczną na www.genealodzy.pl
- przeszukujemy literaturę

Rówieśnicy Niepodległej ze szkoły powszechnej III klasowej w
Narzymiu powiat Działdowo:

- **Wanda Basiakówna** - los nieznany;

- **Emilia Bedrówna** - los nieznany;

-**Aniela Dudzińska** - ur. 1.04.1914r. zm.10.04.2006,
zamieszkała w Narzymiu ul. Dworcowa 19, żona Gstawa
Wądryńskiego. Była obywatelką USA urodzoną w Indiana
Harbor;

- **Marianna Nowakowska** – los nieznany;

- **Marianna Nowicka** - siostra Lucjana Nowickiego i Adama
Nowickiego (mąż Janiny Żebrowskiej, która jest na tej liście);

- Grób Anieli Wadzyńskiej z domu Dudzińskiej

- **MARTA NAGUSZEWSKA**, A RACZEJ MARTA HELENA NAGUSZEWSKA UR. 14.07.1913 R. W NARZYMIU, CÓRKA MURARZA MICHAELA I WILHELMINY BOROWSKIEJ, KATOLICZKA;
- **MARTA BIELIŃSKA** - LOS NIEZNANY;
- **ALEKSANDRA SIEMIANOWSKA** - LOS NIEZNANY;
- **KAZIMIERA BROWARKÓWNA** - LOSY NIEZNANY;
- **JANINA SZCZEPAŃSKA** - ŻONA ALEKSANDRA PRZYBORSKIEGO, ZM. 12.07.2012
- **MARTA BÓNKA**, A RACZEJ MARTA BOŃKA, CIOTKA LESZEKA KUPPE OBECNEGO MIESZKAŃCA NARZYMIU;
- **AGNIESZKA POGA** - SIOSTRA BRONISŁAWA POGI;
- **JANINA ŻEBROWSKA** - UR. 13.07.1914R. ZM. 17.09.1992R., ŻONA ADAMA NOWICKIEGO, ZAMIESZKAŁA W NARZYMIU, UL WIERZBOWSKA 7;

JANINA ŻEBROWSKA

- Żona mieszkańca Narzymia Adama Nowickiego. Doczekali się sześciorga dzieci: Wiesława, Krystyny, Tadeusza, Adama, Barbary i Ryszarda. W wyniku nieszczęśliwego wypadku w 1954r. Janina została wdową. Zmarła w 1992r. w wieku 79 lat.

- Janina Nowicka z domu Żebrowska z najstarszym synem Wiesławem Nowickim oraz córką Krystyną Nowicka.

- Nasza drużyna podczas wywiadu z panem Wiesławem Nowickim synem pani Janiny Nowickiej z domu Żebrowskiej.

RODZINA JANINY NOWICKIEJ Z DOMU ŻEBROWSKIEJ:

- PRAWNUCZKA JOANNA LEWANDOWSKA (STOI DRUGA OD LEWEJ), ANNA SZAMBORA – JASZEWSKA (SIEDZI W TRZECIM RZĘDZIE DRUGA OD LEWEJ), JAKUB REJNIAK ;(PIERWSZY PO PRAWEJ W DRUGIM RZĘDZIE), PAULINA I EWELINA CIEŚLAK.

- WNUCZKA MAŁGORZATA REJNIAK Z NOWICKA (TRZECIA OD LEWEJ W PIERWSZYM RZĘDZIE);

-WNUCZKA ELŻBIETA LEWANDOWSKA Z DOMU NOWICKA (PIĄTA OD LEWEJ W PIERWSZYM RZĘDZIE);

- WNUCZKA ALICJA SZAMBORA Z DOMU NOWICKA (PIERWSZA OD LEWEJ W DRUGIM RZĘDZIE);

- WNUCZKA TERESA CIEŚLAK – ZIELONKA (CZWARTA OD LEWEJ W DRUGIM RZĘDZIE);

-SYN WIESŁAW NOWICKI (DRUGI OD LEWEJ W DRUGIM RZĘDZIE);

-PRAPRAWNUKU : KAMIL JASZEWSKI (CHŁOPIEC Z PIESKIEM).

WSZYSCY CZŁONKOWIE RODZINY PANI JANINY Z WYJĄTKIEM JAKUBA REJNIAKA (OBYWATELA USA) SĄ LUB BYLI UCZNIAMI SZKOŁY W NARZYMIU.

GRÓB JANINY NOWICKIEJ Z DOMU
ŻEBROWSKIEJ NA CMENTARZU RZYMSKO –
KATOLICKIM W IŁOWIE - OSADZIE

- **MARTA WASIŁOWSKA** - LOS NIEZNANY;
- **ELŻBIETA WĘCŁAWSKA** - UR. 18.10,1914R. ZM. 12.09.1945R.
SPOCZYWA NA CMENTARZU RZYMSKO-KATOLICKIM W IŁOWIE –
OSADZIE;
- **ANNA PANKIEWICZÓWNA**, A RACZEJ ANNA PANKIEWICZ -
CÓRKA MARCINA REEMIGRANTA Z USA, PRAPRADZIADKA
UCZENNICY ZESPOŁU SZKÓŁ NR 2 W NARZYMIU AGATY
PANKIEWICZ. ANNA ZAMIESZKIWAŁA W OSTRÓDZIE, GDZIE TEŻ
ZMARŁA;
- **ERNA WYPYCHÓWNA** - LOS NIEZNANY;
- **LEOPOLD NEHRING** - SYN MŁYNARZA LEOPOLDA. WRAZ Z
RODZINĄ UCIEKŁ NIELEGALNIE Z POLSKI W 1939 R. I WRÓCILI
DO NARZYMIA PO WKROCZENIU HITLEROWCÓW 2.09.1939 R.,
LECZ JUŻ JAKO ŻOŁNIERZ NIEMIECKI;
- **WALTER NEUMANN** - LOS NIEZNANY;

GRÓB ELŻBIETY WĘCŁAWSKIEJ NA CMENTARZY RZYMSKO – KATOLICKIM W ŁÓWIE - OSADZIE

- **MARIAN KOLASIŃSKI** - LOS NIEZNANY;
- **FELIKS SZYMAŃSKI** -UR. 22.08.1913 R. W NARZYMIU, UL. DWORCOWA 22, SYN JÓZEFA SZYMAŃSKIEGO I MARII Z DOMU ZALEWSKIEJ, ZAMIESZKIWAŁ W DOROSŁYM ŻYCIU W DZIAŁDOWIE NA UL. NIDZICKIEJ. FELIKS SZYMAŃSKI ZMARŁ 25.10.1989 R. W DZIAŁDOWIE (AKT ZGONU NR 224/89 USC DZIAŁDOWO). W DZIAŁDOWIE NADAL ZAMIESZKUJE JEGO RODZINA;
- **ALFRED GRADTKE**, A W ZASADZIE ALFRED WALTER GRADTKE UR. 6.05.1912 R. W NARZYMIU, SYN GOSPODARZA GUSTAWA I WILHELMINY KACPEROWSKIEJ, EWANGELIK. ALFRED GRADTKE ZGINAŁ JAKO ŻOŁNIERZ WEHRMACHTU 14.12.1942 R. W ROSJI;
- **ERYK MARKOWSKI**, A RACZEJ ERYK EMIL MARKOWSKI ZGINAŁ JAKO ŻOŁNIERZ WEHRMACHTU 21.09.1942 R. 5 KILOMETRÓW NA POŁUDNIOWY WSCHÓD OD WSI SINJAWINO GAITALOWO W ROSJI I TAM POGRZEBANY;
- **EMIL WYPYCH**, A W ZASADZIE EMIL AUGUST WIPPICH UR. 08.04.1912 R. W NARZYMIU, SYN GOSPODARZA GOTTLIEBA I ANNY MARKOWSKIEJ, EWANGELIK. EMIL WYPYCH CZŁONEK NSDAP I ŻOŁNIERZ WECHRAMACHTU;

- **TEOFIL GRABOWSKI** - LOS NIEZNANY;

- **ALEKSANDRE GRZEGORCZYK** - LOS NIEZNANY;

- **FRYC SKUZA**, A W ZASADZIE OTTO FRIEDRICH SKUSA UR. 11.04.1912 R. W NARZYMIU, SYN DRÓŹNIKA PRZEJAZDOWEGO NA KOLEI AUGUSTA I HENRIETTY GRABSKIEJ, EWANGELIK, ŻOŁNIERZ WEHRMACHTU;

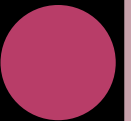
- **WALTER SOWA** - ŻOŁNIERZ WEHRMACHTU;

- **ALEKS ZALEWSKI ALEX (ALEKS) ZALEWSKI (SALEWSKI)** UR. 22.09.1913 R. W NARZYMIU, SYN GOSPODARZA ADAMA I JULIANNY MALINOWSKIEJ. W DN. 14.03.1959 R. ZAWARŁ W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM MAŁŻEŃSTWO Z BRONISŁAWĄ SKOCZYŃSKĄ. JEST TO BRAT FRANKA (KOWAŁA) I ALFONSA ZALEWSKICH. ALEKS ZALEWSKI WYUCZONY STOLARZ, PRACOWAŁ W PKP, ZMARŁ W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM. BRAT ALFONSA ZALEWSKIEGO - PRADZIADKA UCZENNICY ZESPOŁU SZKÓŁ NR 2 W NARZYMIU AGATY PANKIEWICZ, ZM 1.12.1999R. POCHOWANY NA CMENTARZU W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM;

Teofil Grabkowski

ALEKS ZALESKI Z RODZINĄ W 1949R.

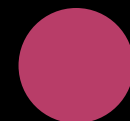
WYWIAD Z PANIĄ IRENĄ PANKIEWICZ

- Z wywiadem u pani Ireny Pankiewicz, babci jednaj z naszych harcererek dh Agaty Pankiewicz - uczennicy Zespołu Szkół Nr 2 im. Jana Pawła II w Narzymiu. Pani Pankiewicz potwierdziła nam osobę Aleksa Zalewskiego. To brat jej ojca Adolfa Zalewskiego. Pani Pankiewicz udostępniła nam zdjęcia Aleksa Zalewskiego do skanowania. Anna Pankiewicz (podpisana wcześniej) była siostrą jej męża.

- **NATALIA NOWAKÓWNA** - LOS NIEZNANY;
- **STANISŁAWA ŻEBROWSKA**, TO SIOSTRA JANINY, ŻONA Z BRONISŁAWA POGI, KTÓRY JEST TEŻ NA LIŚCIE. OBYWATELKA USA URODZONA W PITTSBURGU;
- **LEOKADIA KIESZKOWSKA** - LOS NIEZNANY;
- **ELŻBIETA OSMĄŃSKA** - LOS NIEZNANY;
- **BRONISŁAWA TULSKA** -LOS NIEZNANY;
- **ANNA MOŹDZIENIÓWNA** - LOS NIEZNANY;
- **HELENA MŁODZIANOWSKA** - LOS NIEZNANY;
- **CZESŁAWA OZDARSKA**, CÓRKA GOSPODARZA STANISŁAWA I WŁADYSŁAWY CHMIELEWSKIEJ, UR. PRAWDOPODOBNIEM W POWIECIE CIECHANOWSKIM. ZAMIESZKIWALI POCZĄTKOWO W NARZYMIU, A POTEM NA NARZYM KOLONIA, GOSPODARSTWO OBECNIE NALEŻY DO PAŃSTWA RZEMPOŁUCH;

- **EDITA NEUMANÓWNA**, A W ZASADZIE EDIT HILDEGARD NEUMANN UR. 7.12.1913 R. W NARZYMIU, CÓRKA KARCZMARZA ERNSTA I MARTY BILIŃSKIEJ. (PO ŚMIERCI RODZICÓW POD OPIEKĄ PASTORA H. WILCKA). ZAMIESZKIWAŁA GDZIEŚ W OKOLICY NIDZICY;

- **BRONISŁAWA OZDARSKA** - LOS NIEZNANY;

- **ALICJA WEJSSÓWNA** - LOS NIEZNANY;

- **ZOFIA SIKORSKA** - LOS NIEZNANY;

- **CECYLIA BEDRÓWNA** - LOS NIEZNANY;

- **HELENA ZAKRYSWNA LUB HELENA**(NA DRUGIE ELISABETH) ZAKRYS (SAKRIS) UR. 28.12.1913 R. W NARZYMIU, CÓRKA GOSPODARZA WILHELMA I BERTY KALWITZKIEJ, EWANGELICZKA (RODZINA OBECNIE MIESZKA W NIEMCZECH);

- **ŁUCJA WISNIEWSKA** - LOS NIEZNANY;

- **AGNIESZKA WĘCŁAWSKA** - LOS NIEZNANY;

- **MARTA RYCHLICKA** - LOS NIEZNANY;
- **JANINA MACIULEWSKA** PRAWDOPODOBNIIE WYPROWADZIŁA SIĘ Z NARZYMIA DO SZCZECINA;
- **AGNIESZKA LISZEWSKA**- LOS NIEZNANY;
- **JANINA SZCZEPAŃSKA**- LOS NIEZNANY;
- **BRUNO DÜR**- LOS NIEZNANY;
- **EDMUND ŁUKASZEWSKI** BYŁ SYNEM REEMIGRANTÓW Z USA – JANA I HELENY KACPEROWSKIEJ, KTÓRZY PO 1920 R. OSIEDLILI SIĘ W NARZYMIU. URODZIŁ SIĘ W CLEVELAND OHAYO. JEGO BRATEM BYŁ WACŁAW ŁUKASZEWSKI - D-CA GRUPY ZBROJNEJ ROAK PS. “PIORUN” (ŻOŁNIERZ WYKLETY);
- **KURT NEHRING** SYN MŁYNARZA, UCIEKŁ WRAZ Z RODZINĄ NIELEGALNIE Z POLSKI W 1939 R. I WRÓCILI DO NARZYMIA PO WKROCZENIU HITLEROWCÓW 2.09.1939 R., LECZ JUŻ JAKO ŻOŁNIERZE NIEMIECKI;

- **KAZIMIERZ DASZKIEWICZ** - LOS NIEZNANY;

- **JAN DĄBROWSKI**, A W ZASADZIE HANS (HANS TO PO POLSKU JAN)
ERNEST DOMBROWSKI UR. 11.05.1913 R. W NARZYMIU, SYN
GOSPODARZA GUSTAWA I WILHELMINY DANGOWSKIEJ, EWANGELIK;

- **ERNEST SOWA**, A W ZASADZIE ERNST HERMANN SOWA UR.
24.12.1913 R. W NARZYMIU, SYN GOSPODARZA HERMANNA I AUGUSTY
Z D. KIRSTEIN. EWANGELICY (RODZINA OBECNIE MIESZKA W
NIEMCZECH). ERNEST SOWA ZGINĄŁ JAKO ŻOŁNIERZ WEHRMACHTU
20.04.1943 R. POD SOŁOGUBOWKĄ W ROSJI;

- **LUCJAN NOWICKI**, BRAT MARIANNY NOWICKIEJ TO RODZEŃSTWO
ADAMA NOWICKIEGO MEŻA JANINY ŻEBROWSKIEJ. LUCJAN NOWICKI
ZAMIESZKIWAŁ W REMBERTOWIE K/WARSZAWY;

- **JERZY BIELIŃSKI**, A W ZASADZIE JORG WILHELM BIELIŃSKI UR.
28.04.1913 R. W NARZYMIU, SYN ROBOTNIKA FRIEDRICH A AUGUSTY
STALEWSKIEJ, EWANGELIK;

- **FRYDERYK SOWA**, A W ZASADZIE **FRIEDRICH WILHELM SOWA** UR. 13.07.1912 R. W NARZYMIU, SYN GOSPODARZA **HERMANNA** I **AUGUSTY KIRSTEIN**, ŻOŁNIERZ **WEHRMACHTU**, EWANGELIK (RODZINA MIESZKA W NIEMCZECH);

- **JAN MICHALAK** - LOS NIEZNANY;

- **WILHELM DĄBROWSKI**, A W ZASADZIE **WILHELM EMIL DOMBROWSKI** UR. 13.08.1912 R. W NARZYMIU, SYN CHAŁUPNIKA **WILHELMA** I **AMALI FILIPOWSKIEJ**, EWANGELIK (RODZINA MIESZKA W NIEMCZECH).

WILHELM DĄBROWSKI ŻOŁNIERZ WP WE WRZEŚNIU 1939 R. POTEM GEFRAJTER W **WEHRMACHCIE** POLEGŁ W ROSJI, JEGO CIAŁO SPROWADZONO DO NARZYMIA I POCHOWANO Z HONORAMI NA TUT. CMENTARZU;

- **GUSTAW MAŁEK**, TO PÓŹNIEJSZY **BURGERMEISTER** NARZYMIA W LATACH 1939 – 1945, CZŁONEK **NSDAP**;

- **BRONISŁAW POGA**, MAŻ **STANISAWY ŻEBROWSKIEJ** WE WRZEŚNIU 1939 R. W WOJSKU POLSKIM, POTEM W **WEHRMACHCIE**, POLEGŁ W 1944 R. POD **KOWALENKIEM** W ROSJI;

- **STEFAN DASZKIEWICZ** - LOS NIEZNANY.

WYWIAD Z PANIĄ KRYSZYŃĄ PRZYBORSKĄ, ŻONĄ JANA PRZYBORSKIEGO (BYŁEGO WÓJTA GMINY IŁOWO – OSADA) SYNA JANINY SZCZEPAŃSKIEJ.

ERNEST KOŚCIŃSKI

- o urodził się 4 maja 1914 r. Przodkowie Ernesta prawdopodobnie byli emigrantami z regionu Salzburga w Austrii, którzy ze względów religijnych w XVII w. osiedlili się w Prusach. Pochodził z rodziny chłopskiej. Jego rodzina od niepamiętnych czasów prowadziła gospodarstwo rolne w Narzymiu. Dziadek, po mieczu, Adolf był żonaty z Friderike Post z Narzymia. Ojciec Johann Adolf (ur.1868 r. w Narzymiu) odziedziczył gospodarstwo po swoich rodzicach i 5.09.1900 r. zawarł związek małżeński z matką Ernesta - Wilhelmine Gottliebe Lissy (Łysy) ewangeliczką, ur. w Narzymiu, zam. Narzym, c. gospodarza Wilhelma i Anny Markowskiej z Narzymia. Ernest w 1920 r. rozpoczął naukę w polskiej Szkole Powszechnej III klasowej w Narzymiu. Szkołę tę ukończył w dniu 18.07.1927 r. i dalszą naukę podjął w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Działdowie. Podczas nauki w seminarium działał aktywnie w kole krajoznawczym przy tej placówce; zajmował się badaniem folkloru mazurskiego w okolicach Działdowa. Po ukończeniu seminarium i odbyciu praktyki został w 1935 nauczycielem w Klęczkowie (powiat działdowski).

ERNEST KOŚCIŃSKI CZ. II

- 18 grudnia 1935 uczestniczył w spotkaniu w mieszkaniu Karola Małłka w Działdowie przy ulicy Lidzbarskiej; zgromadziło się wówczas 19 osób, decydując o powołaniu Związku Mazurów. Współpracował w tej organizacji z Małłkiem, Kurtem Obitzem, Hieronimem Skurpskim, Jerzym Burskim, Gustawem Leydingiem i innymi działaczami. Przygotowywał regionalne opracowania historyczne. Wydał w 1935, nakładem warszawskiego "Głosu Ewangelickiego", dwie broszury religijne *Przyjdź Królestwo Twoje... Proroctwo i przypowieści prorocze pustelnika M. Pieńkowskiego* i *Zaiste to był Pan! Według prawdziwych zdarzeń z czasów prześladowania chrześcijan na Dalekim Wschodzie* E. Ziarko. Na łamach prasy działdowskiej ogłaszał swoje wiersze. Utwory poetyckie Kościńskiego znalazły się także w przygotowywanym do druku *Kalendarzu dla Mazurów* na rok 1940, który jednak nie zdążył ukazać się, zniszczony przez Niemców.
- Kościński został zmobilizowany latem 1939. Poległ 4.09.1939r. w kampanii wrześniowej pod Modlinem jako podporucznik Wojska Polskiego. Spoczywa w bezimiennej mogile na cmentarzu ewangelickim w Narzymiu.
- Jedna z ulic Olsztyna nosi jego imię.

CIEKAWOSTKĄ JEST, IŻ LISTĘ PODPISAŁY TRZY OBYWATELKI ORAZ OBYWATEL USA: JANINA I STANISŁAWA ŻEBROWSKIE, ANIELA DUDZIŃSKA I EDMUND ŁUKASZEWSKI.

Oplata \$ 1.50 Dział C. poz. 5
994
No. 2469/121

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IN THE NAME OF THE REPUBLIC OF POLAND

PASZPORT
Upraszam się wszystkie władze cywilne i wojskowe, aby pozwoliły bez przeszkód przejeżdżać
Paszport Stanisława Żebrowskiego
Stanisławowi Żebrowskiemu
obywatelowi civil Rzeczypospolitej Polskiej,
ur. 15 marca 1886
w Warszawie - Główna poczta
zamieszkałemu w Pittsburgh, Pa.,
201 Ohio Street
udającego się do Belaker przez
Gardach, wraz z żoną, Marią, z dziećmi:
Janina, 5 lat, Anielka, 3 lata, Janina, 2 lata, Janina, 1 rok.
Ważny na sześć miesięcy

PASSPORT
All civil and military authorities are hereby requested to grant free passage to
Stanisławowi Żebrowskiemu
citizen of the Republic of Poland
born March 15th, 1886
at Warszawa - Główna poczta
residing at 201 Ohio Street
Pittsburgh, Pa.
who travels to Poland via Lansing
Gardach, with his wife, Maria, and children, Janina aged 5,
Anielka 3, Janina 2, and Janina 1 year.
Valid for six months

KONSULAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
CONSULATE OF POLAND
PITTSBURGH, PA.
data 9 lipca 1926
date July 9th, 1926

WYSOPIS
DESCRIPTION
Wiek 33
Age 33
Wzrost średni
Stature medium
Oczy jasne
Eyes hazel
Usta miernie
Mouth medium
Włosy ciemne
Hair dark
Czoło miernie
Forehead medium
Nos prosty
Nose straight
Uszy duże
Ears large
Szczególne znaki
Special marks

Pierwszy Sekretarz
w/s J. Janbicz

Podpis:
Signature:

- Paszport rodziny Żebrowskich wydany przez Konsulat Rzeczypospolitej w Pittsburgu, stan Pennsylvania. Rodzina ta po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wróciła 1921r. Z USA do Polski i zamieszkała na terenie Działdowszczyzny w Narzymiu, gdzie Janina Żebrowska w 1926r. uczęszczała do Szkoły Powszechnej.

BRONISŁAW POGA

Bronisław Poga

- ur. 17 kwietnia 1912r.
- We wrześniu 1939 r. w Wojsku Polskim, potem w Wehrmachcie, poległ w 1944 r. pod Kowalenkiem w Rosji.
- Mąż Stanisławy Żebrowskiej, której podpis znajduje się na liście.

IZBA RZEMIEŚLNICZA
W TORUNIU

ŚWIADECTWO
złożenia egzaminu czeladniczego

Pan *Poga Stanisław*
z *czeladnikiem*
urodzony dnia *18. stycznia* 19*37* r.
w *Ławicy* powiat *Ławicki*
województwo *Łódzkie* wyznania *katolickiego*
złożył egzamin czeladniczy w rzemiośle *Koszykarnictwo*
Wieloletnie w dniu *31. lipca* 19*37* r.

! z mocy art. 155 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1937 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 465) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 350) sostoje czeladnikiem *Koszykarnictwo*

Wzrost dnia *31. lipca* 19*37* r.

KOMISJA EGZAMINACYJNA CZELADNICZA
DLA RZEMIOSŁA *Koszykarnictwo*
IKSY RZEMIEŚLNICZEJ W TORUNIU

Fr. Labrowski
Przewodniczący:
Wojciech
Stanisław
Członkowie:

Wzrost
Dyrektor:
Wzrost

- Świadcstwo złożenia egzaminu czeladniczego przez Stanisława Pogę w rzemiośle kołodziejskim dn. 31 lipca 1937r.

